

איראן רפובליקה עממית

שוב התעלהף הד"ר מוחמד מוסאדק מרוב התרגשות. אולם הפעם לא מרוב שמחה — הוא התעלהף מבהלה. קולו נחנק בגרונו, כאשר קם בישיבה רגילה של המגיליס והר דיע, כי אימו עליו ברצה.

אחרי שחזרה אליו הכרתו הודיע, כי מעתה ישא אקדח — כפי שהיה רגיל לעשות, עד לפני הבחרו ראש ממשלה — ולא יעזוב את בנין המגיליס. כבר פעמיים לפני כן, בקרי יירה הפוליטית הארוכה שלו, השתמש המדינאי ההיסטרי-למחצה, בן ה-71, בזכות המקלט המסורתי, לפיה חייו של אדם בטור חים כל עוד הוא נמצא בבנין המגיליס, או בארמון השאה.

מיד לאחר זאת הותאמו שני חדרי לראש הממשלה. האחד כחדר שינה ואוכל, והשני כמשרד עבודה. בדיוורו החדש לא חסר ראש הממשלה כלום — מלבד מקלחת. תוך מאמץ למנוע את הוצאת האיום נגדו, זירז את עבודת הוועדה, שמתפקידה להוציא לפועל את האמנת שדות הנפט ובתי הדין. בראיון עם סופר אמריקאי הכריז גאואד סאואפי, הצעיר האחראי לארגון הפעולות החילוניות של פידאיון איסלאם, כי ראש הממשלה בגד בעם האיראני, וכי סופו למות. "לפקודתי עומדים 5000 איש, המוכנים להקריב את חייהם למען הרעיונות שלנו. המתי נגד לרעיונות אלה יוצא להורג ללא רחמים".

האנגלים לא התנגדו. כאשר נשמט רסן השלטון מידי ראשי המפלגות במגיליס, וההמונים המאורגנים בארגונים הבלתי-חוקיים, פידאיון איסלאם הקנאי, וטודה הקומוניסטית הגרישו מה רב כוחם, מונה מוסאדק לתפקיד ראש הממשלה בתקוה, כי ארגונו הקיצוני ילכד סביבו את ההמונים. ואמנם, החוק הראשון, שהועבר ע"י המגיליס, היה חוק העברת נכסי חברת הנפט לעם האיראני.

אך זה לא סיפק את ההמונים. הם נוכחו לדעת, כי גם לקיצוניותו של מוסאדק יש מחיר. הוא נכנע ללחץ הבריטים, שהשתמשו בנשק הגייגי ביותר: אם האיראנים ילאימו את שדות הנפט ובתי הדין, לא ידעו להפסיק. האמריקאים הבטיחו לבריטים, כי לא יעזרו לאיראנים להפעיל את המיתקנים. האנגלים לא יתנגדו, אם תוקם חברה לארץ מית איראנית, שתקנה את רכוש החברה האנגלית — בתנאי, שהטכנאים האנגלים וההודים ימשיכו להפיק ולזקק את הנפט, שיימכר לאנגליה.

מאחורי האיומים וההפגנות של פידאיון איסלאם עומדים שותפיהם מן הקצה הפוליטי השמאלי — חברי מפלגת טודה. מתחילת המאורעות, שבאו בעקבות רצח רומארא, שיתפו הקומוניסטים פעולה עם הדתיים, שלא היו אז אלא כלי שרת של הריאקציה במגיליס. לאט לאט הצליחו פדאיון להשתחרר מסיוע בעלי האחוזות, היושבים במגיליס בלא לאבד מכוחם, כי טודה נשארה עמם.

עתה נוצר מצב, המאפשר לשני הארגונים הבלתי-חוקיים להופיע בהפגנות פומביות ולדבר

רוש, כי הממשלה לא תתערב — והממשלה אינה מתערבת.

ממשלה קומוניסטית. אולם אידי-ליה זו בין שני ארגונים קיצוניים, השייכים מסבכים לשני קצוות, עשויה להסתיים בכל יום. אחרי שיישברו השאריות האחרונות של שלטון הפיאודלים, יחל מאבק בין שני הוותפים על השלטון.

לעומת האלפים המעטים של פידאיון (המרוכזים בעיקר במספר ערים גדולות), מונים חברי טודה רבבות פועלים עירוניים ואיכרים מרודים. כבר היום נפוצים ניחושים רבים ברחובות טהראן על הרכב הממשלה היציבה הראשונה, שתקום באיראן מתוך קלחת המאורעות — מוכבת, כמובן, מאנשי טודה. כי הלך הרוחות בארץ בשל עתה לבחירת ממשלת קומוניסטים, שאף פעם לא היו ב"שלטון".

ואז תפגוש בריטניה, לא בעסקנים בעלי

מוחמד חידר, מפקד
החללים לא ישובו

אחוזות, הניתנים להשפעת המרבה במחיר, אלא ברפובליקה העממית האיראנית, שהתנגדותה תהיה חריפה ועקרונית ביותר.

מצרים

מי הקובע בצבא ?

ששה חדשים אחרי שמוחמד חידר באשא, מפקד עליון של הכוחות המזוינים המצריים, הגיש את התפטרותו, פורסם מנשר מלכותי: "אנו, פארוק הראשון, מלך מצרים, בהסתמך על פקדון 14 של החוקה, ממנים בזה את ה"פילדמרשל מוחמד חידר באשא מפקד עליון של הכוחות המזוינים המצריים".

"חידר חור, אולם חללינו הקדושים לא יחזרו!" הכריז השבועון רוז אל-יוסוף. השבועון, שניהל מלחמה עקשת נגד חידר — מלחמה, שהיה לה חלק חשוב בהתפטרותו

— והפסיק אחרי ההתפטרות, פתח בהתקפה חדשה. "חידר באשא אינו אלא צעצוע בידים חזקות (המלך), והוחזר כדי להשליט מרוה פוליטית מסויימת על הצבא", האשים השבועון.

לפי דברי רוז אל-יוסוף, לא הוחזר חידר בשל ידיעותיו הצבאיות. "אלו נערכה בין הקצינים הגבוהים שבצבא בחינה, שלפיה יבחר מועמד למשרה זו, ודאי שלא היה זה חידר באשא. הוא לא הוכיח שום כשרון בשטח הצבאי. ליהפך, אם לדון לפי מעשיו הקודמים, הרי הוא האשם העיקרי במפלה פלסטין; הוא שלח לחזית חיילים, שלא היה להם שום מושג בלחימה. או שמא, שואג השבועון, נקבע כשרונו לפי פעילותו במשרת פארוק החשאית, ובהנהלת בתי-הסוהר?"

למות — וזה לא. חידר באשא לא התירגש מהתקפה זו. גם התקפות אחרות, חריפות יותר, שפורסמו בעיתונים אחרים, לא עוררו בו שום התרגשות. מיניו היה תוצאה גלויה של הכנעת הוואד לרצון המלך. כאשר עלה אל-נחאס לשלטון, סירב להענות לדרישת המלך, לתת לחידר את תפקיד שר הבטחון. וכאשר פרצו השערוריות סביב המעצרת בקינת נשק מקולקל וגורמי המפלה בארץ ישראל, הכריז הוואד את חידר להתפטר.

ע"כ סולק אחד מעמודי התווך של השלטון המלך בחור הצבא. הוואד ניגש להשליט השלטון גמורה על הצבא. הוא הוציא את סמכות ההעלאה בדרגה מידי המפקדים הצבאים והעבירה לידי שר הבטחון. ע"כ שר מוש בהבטחת העלאה בדרגה כשוחזר, הצליח לרכוש את אמון הקצינים.

המצב בצבא הגיע לנקודה, שקצינים אינם חושבים על מות בעד המולדת. הם רוצים למות — אם עליהם למות — בדרגה גבוהה ככל האפשר, התמרמרו קצינים גבוהים שהודחו.

אולם עתה, בעמדם בפני גל התמרמרות המונית, בגלל עמדתם הפושרת בשאלת מינוי הצבא הבריטי ממצרים, חיפשו מנהיגי אל-וואד לפייס את המלך, כדי שלא יצטרף למחנה האנטי-וואדי. הם הסכימו להחזיר את חידר באשא, בקבלם את כל התנאים שהעמיד.

הרשות להעלות בדרגה או להדיח קצינים תועבר לידיהם; הוא יהיה אחראי בפני המלך, לא בפני שר הבטחון; הסכום הכולל של תקציב הבטחון ימסר לרשותו, והוא יחלקו לפי ראות עיניו.

מה ההבדל ?

בחצות נסתיים המצב הצבאי בכל מצרים, מלבד באזורי הספר. בתוקף מצב צבאי זה, הוכרז ארגון האחים המוסלמי כבלתי-חוקי, ורכושו "הוחרם ע"י ראש הממשלה מחמוד אל-נוקראשי, בשנת 1948. נחאס באשא, לפי הבטחת-הבחירות שלו, החזיר את החוקיות לארגון, אך המשיך — בתוקף המצב הצבאי, להתחזק ברכושו.

עתה, עם סיום המצב הצבאי, הוחזר גם הרכוש. אלא שהאחים, המונים למעלה מ-60.000 חברים במצרים בלבד, החליטו לחזור לזירה החפשית בהפגנה אדירה. הם ציוו

מוחמד בסיוני, פושע
משוה הניע לרצוח

על כל חבריהם, בכל רחבי הארץ, להתכנס במסגדים לתפילת הערב, ולהשאר שם עד חצות. דקה אחת אחרי חצות היה עליהם לצאת בצעקה גדולה: "אללה אכבר! אין אלוהים בלעדי אללה!" ולפלוש לבנינים, ששימשו מרכזי הארגון עד אשר הופקעו. כל קבוצה היתה צריכה להכין שלט גדול, הנורש את שם הארגון, ועם פלישתם למקום, לתלות אותו על הכניסה.

כל הפעולה תוכנה בסודיות רבה, והוצאה לפועל ללא תקלות. רק בקהיר לא נעשה שום דבר. מספר שעות לפני מועד תפילת הערב, קרא שר הפנים, פואד סראג אל-דין באשא, את ראשי הארגון למשרדו.

"אני יודע על כל העניין", הודיע להם. הוא הצדיק אותם ואמר, שהוא מבין את רגשותיהם. אולם הוא ביקש מאתם להמנע מצעד הפגנתי זה בקהיר בלבד. "הרי אני, שעזרתי לכם במאבקכם לחזור לזירה הפוליטית, הרי כיר לנאספים. אם תרצו בכל זאת לקיים את ההפגנה, אמצע זאת בתוקף חוק ההתקלוליות. אם תימנעו, וחולו להכנס מחר בשקט לבניניכם, ואני אפילו אעזור לכם". האחים הסכימו.

ההד היחיד, שהיה לכל העניין הזה, בקהיר, היה רצח קופאי ארמני של בית-מרוח פיאול. הרצח, מוחמד כאמל בסיוני, בן 25, נכנס למקום, וכעבור מספר דקות, שלף אקדח, הרג את הקופאי. אך מטרתו לא היתה לשדוד את הקופה — הוא רצח מתוך דכאון. בחקירה אמה, שהוא חבר ארגון האחים המוסלמים, שהורה להתכונן לפעולת הפלישה, וכשבטלה הפעולה, לא ידע מה לעשות. "התכוננתי באופן נפשי לשימוש בנשק", אמר האיש, "וכנראה שמשוה תתיכרתי הניע אותי למעשה זה. אך אני אינני פושע. אני אדם שקט, אוהב את יפי החיים".

בתרון תשבץ 68

מאונך: (1) דיביייה (6 פריס. 9) לעז. (10) ספוג (12) סרגל (14) אדר (15) ביב. (17) יחי. (18) אגרוף. (22) די. (21) קל. (22) סבו. (23) קרס. (25) הדין. (27) נון. (29) ילק. (31) מיץ. (33) לתת. (35) קרפ. (38) נהר. (40) נאה. (41) נר. (42) רב. (44) בולאי. (46) אגב. (47) קרב. (49) דגל. (50) חציל. (51) שינל. (53) אלי. (54) סקרן. (55) ירושלים.

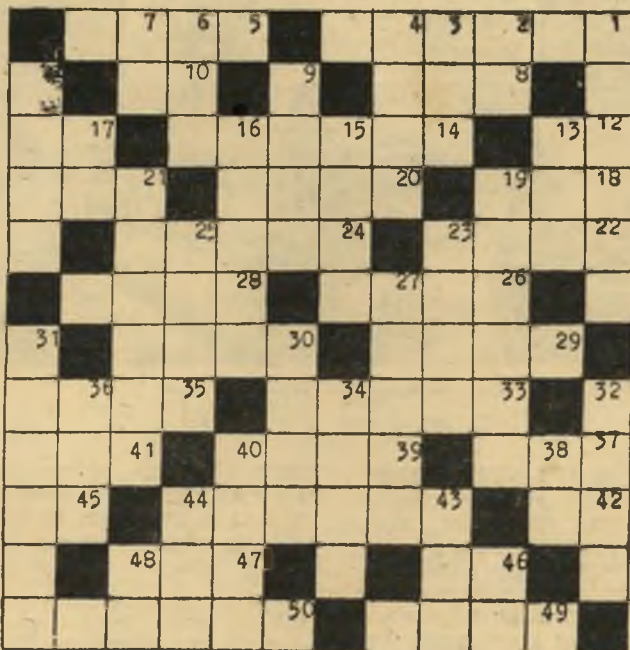
מאונך: (1) דה סיקה (2) בלגי (3) יעל. (4) זר. (5) הסדר. (6) פו. (7) רגב. (8) סיכיר. (1) פרוק. (13) רחלים. (14) אגודל. (16) יד. (18) אבן. (19) פרי. (24) סלק. (26) גוף. (28) נתנאל. (30) קרנגי. (32) צהב. (46) אציל. (48) בשר. (50) חלש. (52) ין. (53) או.

תחרות הכותרות

דוש צייר קריקטורות, שנושאן קבוץ גלוריות, אך לא השאיר מקום לכותרות.

כדי ללמדו לקח, מומין אותך העולם הזה לספק 6 כותרות עד ה-27.51.27 (ראה תלוש בעמוד 14), לפי חותמת הדאר.

בין בעלי 6 הכותרות המוצלחות ביותר תוגרל טיסה לאילת על חשבון דוש.

תשבץ מס. 69

מאונך: (1) הכרעה דמוקרטית. (5) בית עשוי עץ. (8) משכן הצאן. (10) מפקד מחלקה. (12) אחת עשרה. (14) ואדי בחיפה. (17) נע. (18) עמק. (20) גב הנגל. (21) פינה. (22) דוכן. (24) כפר ערבי בסביבת בית גוברין. (26) ממנהיגי השומר הצעיר. (28) צנור הדם החזון. (29) החלק המצנן את קנה המקלע. (30) מנעל. (33) בן דת משה. (35) חודש עברי. (37) קילוח חזק. (38) תעשיית הלחם. (41) השמדת אנשים. (42) מטבע סיני. (43) חלום התרנגולת (כתיב מלא). (45) נזכר לעיל (ר"ת). (46) שמו הפרטי של גיוסון. (47) אלי. (49) שבט. (50) הוצאת ספר.

מאונך: (1) חטיבה צבאית. (2) אבר. (3) רוק. (4) צבע. (6) תולעים. (7) מגבולות הארץ. (9) זכוכית לחלון. (13) כוח. (15) בן שבדיה. (16) מעלה. (17) נכרי. (19) קבוץ בעמק הירדן. (21) משטר בלא מלך. (23) צלחת גדולה. (25) נהר בארץ. (27) צייר צרפתי (1891-1841). (30) ...לחכמה-שחיתק. (31) חלק מבריטניה. (32) איש קדוש לה. (34) קבוץ בגליל העליון. (36) תואר בצבא. (38) שר. (40) ריקוד "יש-ראלי". (43) נמשך מאחרי המחרשה. (44) עץ תעשייתי. (46) אמא. (48) מילת זיכרון.